כג: הכל שוחטין פרק ראשון חולין

דאמר מייתי ומתני. הקשה ריב"א בשלמא נסכים יכול להביא שיעור נסכי איל ולהתנות שאם הוא ככם שיהא המומר לנדבה כרבי עקיבא דאמר בפרק כל המדיר (זבחים דף לא:) המתנדב יין מנסכו לנסכים ד)ואפילו לרבי טרפון דאמר לאיסים משמע דלא פליגי אלא באומר הרי עלי יין סתם ולא פירש לנסכים אבל אם פירש מודה דאזיל לנסכים אבל בנמנה היכי מתני הא אין בגילתן שוה לשל ככם בגילתו רבה שלם לוגין לעשרון ושל איל בגילתו עבה שני לוגין לעשרון ותנן פ"ק דמנחות (דף יא.) ריבה שמנה או שחיסר פסולה ותנן נמי ה)אין מערבין מנחת כבשים כשל אילים ופרים וכי תימא דמייתי שיעור מנחת ככם בכלי אחד ושיעור מנחת איל בכלי אחד ומתנה שהאחד מהן יהיה נדבה אי אפשר לעשות כן דמנחת נדבה נקמצת ומנחת נסכים טולה כליל כדתניא בהדיא בפרק אלו מנחות (דף עד:) ותירץ ריב"א דודאי כשמתנדב מנחה סתם אז היא נקמצת אבל אם מפרש מנחת נסכים הויא טולה כליל ואמרינן ו)מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום והשתא יכול להתנות שפיר ז): **אי** שיאור דר"מ לרבי יהודה מצה מעלייתא היא. וא"ת והא בפרק אלו עוברין (פסחים דף מג.) תניא שיאור ישרף ונותנו לפני כלבו ומפרש התם דהייגו שיאור דר"מ לרבי יהודה משמע דאסור באכילה וי"ל דמדרבנן בעלמא אסור דמדשרי ליתנו לפני כלבו שמע מינה דהוי מצה מעליתא: **ואי** דר"מ ל"ר"מ מדלקי עליה חמץ הוא. וא"ת ודילמא שאני לענין פסח דרבייה קרא בפרק אלו עוברין (שם דף מג.) מדכתיב כל וכי תימא נילף חמץ דמודה מחמץ דפסח דלמא מחמץ גמור דחייב כרת גמרינן אבל האי דלא משיב חמץ גמור לענין פסח לא משיב חמץ לענין מודה מיהו מצינו לפרש דהכי קאמר דפשיטא דלא יצא משום מצה דלענין מצה יצאינן מודה מפסח אבל קשה דברים כל המנחות באות מצה (מנחות נג.) קאמר ואימא לא תאפה חמץ אלא שיאור וקאמר שיאור דמאן כו' ואי דר"מ לרבי מאיר מדלקי עליה חמץ הוא ומאי קושיא גבי פסח הוא דמשיב חמץ דרבייה קרא ונראה דיש שום יתור ז)(כתוב) במודה ובמנחות דחמץ נוקשה משיב חמץ גבייהו והא דמשמע התם ח) דלכולי עלמא אין מחמיצין בחמץ נוקשה גבי מודה דקאמר אין מחמיצין בתפוחים והתם משמע דחמץ נוקשה הוי ט) י)(גבי מודה) הייגו לכתחלה דכשבא לחמץ שתי הלחם וחלות מודה מצוה לעשות בחמץ גמור: **ותהא** פרה בשרה בעריפה מק"ו. והוא הדין דה"מ למפרך הכי כ)אבל חולין וקדשים אבל נקט פרה ועגלה שנתיחס ענין אחד דשניהם קדשים הנשחטים בחוץ ודמו אהדדי ליפסל בעול וכמה דברים וא"ת למה לי הך מיעוטי למעוטי פרה מעריפה ועגלה משחיטה נימא כיון דאיכא למעבד למעבד ק"ו הכי ואיכא למעבד ק"ו איכא כדעביד בסמוך כל חד וחד מיקום אדוכתיה כדאמרינן בפ"ב דזבחים (דף יח:) גבי ותומר מנינות אבל כהן הדיוט בקרבן בקרבן מק"ו וי"ל דהתם כל ק"ו קומר את חבירו לגמרי שבתחלה אומר ותומר מנינות אבל כהן הדיוט בקרבן ציבור מק"ו דכהן גדול שהומר מנינות אפילו בקרבן יחיד ואח"כ עושה ק"ו לכפך דלא תומר מנינות אבל כהן גדול בקרבן יחיד מק"ו וכן אחריני דהתם לכי קאמר כיון דאיכא למימר הכי ואיכא למימר הכי כל חד וחד מיקום אדוכתיה אבל הכא גבי פרה ועגלה שבא ליתן את האמור של זה בזה ולא הוי ק"ו אלא כמו מה מצינו לא שייך למימר הכי דאי לאו מיעוטא הייתי לומר זה מזה במה מצינו ואי הוה עביד ק"ו לא תומר פרה בשחיטה אז הוי כהיא דזבחים וכן ל)תהא אשה יולאה בחליצה מק"ו אי יבמה בגט מק"ו הוי כמו מה מצינו וא"ת מה לעגלה שכן אינה מטהרת וכמה חומרות יש בזה מה שאין בזה וי"ל דלא עביד ק"ו מכח עגלה ופרה אלא מכח שחיטה ועריפה ומה שחיטה שאינה מכשרת בעגלה מכשרת בפרה כו' אבל קשה דא"כ ק"ו גמור הוא ולא מה מצינו דשחיטה מעריפה ליכא למילף במה מצינו אלא מק"ו א"כ נימא כל חד וחד מיקום דעבד ק"ו הכי והכי כגון הכא ולקמן (ד' כה.) גבי אויר כלי חרס וגבי כהנים ולויים ובפ"ב דבכא קמא (ד' כה.) גבי ותהא שן ורגל חייבין ברה"ר מק"ו והדר קאמר לא תהא שן ורגל חייבין ברשות הניזק אלא אני נזק צריך לומר דיש שום סברא או קולא או חומרא לעשות ק"ו אחד יותר מאחר וכיון שהיינו עושין ק"ו אחד אצטריך קרא למעוטי מעתה היינו עושין ק"ו להפך ט): **פרה** שהיא בשרה בשחיטה. אין לגלות בענין זה מק"ו שתהא פרה כשרה במליקה מק"ו מעוף שלא הוכשר בשחיטה הוכשר במליקה דהא לקמן כרים השוחט (ד' מ:) דרשינן ראשו של זה ממוט ערף ולא ראשו של אחר ואין לגלות בעוף שיוכשר בשחיטה מק"ו דבהמה שלא הוכשר במליקה דלמאן דיליף רוב שנים מהלכה אין דנין ק"ו ובנין אב מהלכה כדתנן בנזיר בפ' כהן גדול (דף נו:) ט)וי"ל דכיון דאיכא מיעוטי בפרה ובעגלה לענין שחיטה ועריפה מו לא מצי למילף עוף מבהמה ובהמה מעוף לענין שחיטה ומליקה דאיכא למימר עריפה תוכיח שאינה כשרה בפרה וכשרה בעגלה ואפ"ה אין שחיטה כשרה בה אף אני אביא מליקה וכן איפכא: אמר

דאמר מייתי ומתני מי אמרינן איל ובבש מתנה בבריה לא מתנה או דלמא בבריה נמי מתנה דאמר אי בריה הוה ליהוי כוליה נדבה תיקו בעי רבי זירא האומר הרי עלי לחמי תודה מן החמץ או מן המצה והביא ט)שיאור מהו שיאור דמאן אי שיאור דר"מ לרבי יהודה מצה מעלייתא היא אי דרבי יהודה לר"מ חמץ הוא ואי דר"מ לר' מאיר מדלקי עליה חמץ הוא אלא דרבי יהודה לרבי יהודה מאי ספיקא הויא ונפיק ממה נפשך או דלמא בריה הוא ולא נפיק והאמר רב הונא אהאומר הרי עלי לחמי תודה מביא תודה ולחמה וכיון דאיחייב ליה בתודה ולחמה הא לא ידע האי גברא אי חמץ הוא דליתי מצה אי מצה הוא דליתי חמץ לא צריכא יבאמר הרי עלי חלה ט) לפטור תודתו של פלוני סוף סוף הא לא ידע האי גברא אי חמץ הוא דליתי מצה אי מצה הוא דליתי חמץ לא צריכא דלא אמר לפטור מיפק גברא ידי נדרו נפיק או לא נפיק תיקו: **מתני'** כשר בפרה פסול בעגלה כשר בעגלה פסול בפרה: **גמ'** תנו רבנן פרה בשחיטה כשרה בעריפה פסולה יעגלה בעריפה כשרה בשחיטה פסולה נמצאת כשר בפרה פסול בעגלה כשר בעגלה פסול בפרה ותהא פרה כשרה בעריפה מק"ו ומה עגלה שלא הוכשרה בשחיטה הוכשרה בעריפה פרה שהוכשרה בשחיטה אינה דין שהוכשרה בעריפה אמר

דרבי יהודה אי נפיק בהאי שיאור אי לא הא ודאי לרבי יהודה מצה מעליתא הוא ונפיק משום מצה: **אי שיאור דרבי יהודה.** דקרבי מגבים ומבעיא לך אליבא דרבי מאיר הא ודאי לרבי מאיר יצא ידי נדרו ונפיק משום חמץ: **ואי דר"מ.** דהכסיפו פניו וקא מיבעיא לך אליבא דר"מ: **מדלקי עליה.** דאמרינן התם האוכלו בח': **חמץ הוא.** ואע"ג דכרת לא מיחייב משום דלאו חמץ הראוי לאכילה הוא מיהו חמץ נוקשה מיקרי מדקא מיחייב עליה מלקות ולענין נדר יצא ידי נדרו שהרי הבית חמץ: **אלא דרבי יהודה.** דקרבי מגבים ומבעיא לן אליבא דרבי יהודה דאמר בשאור דידיה ישרף אלמא יש בו לד חמץ וקאמר האוכלו פטור אלמא לאו ודאי חמץ הוא והויא התראת ספק: **מאי ספק הוי ונפיק ממה נפשך או דלמא כריה הויא ולא נפיק:** ה"ג **והא א"ר הונא האומר הרי עלי לחמי תודה מביא תודה ולחמה.** דאדם יודע דאין לחם בלא תודה וכיון דאיחייב בכולהו ד) נהי נמי דלאו בריה הוא היכי נפיק: **הא לא ידע אי חמץ אייתי.** דלוסיף עליה ולייתי מצה אי מצה היא דלייתי חמץ ועל כרחו יצא ה)חלות כשרים ובהן יוצא ידי נדרו שהרי הבית עשר שנדר וגם הוסיף עליהו: **לא צריכא דאמר הרי עלי.** י' חלות לפטור תודתו של פלוני דלא מיחייב עליה בכולהו מ': **סוף סוף.** כיון דאמר לפטור לא נפיק עד דפטר ליה לההוא פלוני מי' חלות והאי לא מצי פטר ליה בהאי שיאור דלא ידע ההוא פלוני מאי אייתי האיך דלוסיף עלייהו: **לא צריכא דלא אמר לפטור.** אלא הרי עלי י' חלות לתודתו של פלוני דיכון דאמר לתודתו של פלוני דאי אייתי ליה בתודה ולחמה אלא בעשר ואיהו לא ו)מקבל עליה למפטריה אלא לאתויהו בעלמא וכסבור שיוכלו ליקרב עם המלה ז) של חבירו: **מיפק גברא ידי נדרו נפיק.** ויפדו ויפלו דמיהם לנדבה לתודה אחרת או לא נפיק תיקו: **ומה עגלה שלא הוכשרה בשחיטה.** כדיליף לקמן (דף כד.): ושחט

עין משפט נר מצוה

קסו א ב מיי' פי"ז מהל' מעשה הקרבנות הלכה יא:
קסח ג מיי' פ"ח מהל' פרה אדומה הל"ט:
קסט ד מיי' פ"ט מהל' רוצח הל"ג:

שיטה מקובצת

א) לפטור תודתו של פ. ב) עי' תוס' ערכין (דף ד ד"ה:) ג) וכי מתני בבריה נמי בגילתו: ג) לגבי נסכים ד) תנה: ד) וכיון דאיחייב בגילתו מ' נהי נמי דלאו: ה) וע"ש יביא מ' חלות ערות: ו) ואיהו נמי ז) קבול עליה למפטריה: ח) והתם משמע דחמץ ט) קשה הוי היינו לכתחלה: י) ולא הוי האי ק"ו אלא כמו:

רבינו גרשום

ד"ה עלי לחמי תודה ב) החמץ כו': שאור ד"ה זאן אילימא דר' מאיר ג) מאי ר' מאיר ומאי ד) יהודה דתנן שיאור ה) ורף והאוכלו פטור ו) דוק ישרף והאוכלו ז) יב (מיתה) (כרת) איהו ח) יאור ואיהו סידוק ט) יאור כקרני תגבים סידוק י) נתערבו סדקיו זה בזה יא) רבי ר' יהודה ר' מאיר אימר זה הזה האוכלו חייב (מיתה) (כרת) אלא איהו יב) יאור כל שהכסיפו פניו יג) אדם שעמדו שנרותיו יד) כי קא מיבעי ליה טו) יאור דמאן אילימ' דר' טז) איר לר' יהודה מצה יח) גליא הוא ועכשיו יש ל) מצה יביא חמץ שדינו יא) יביא ארבעים חלות יב) שר חמץ ועשר מצה יג) שר רקיקין ועשר רביכין יד) חלות היו (רקיקין) טו) חלות בשמן רקיקין בסיר יז) יחנים וזו היא כי יחנים יח) נו גם: אי דר' יהודה יט) מאיר חמץ מעליא כ) א. דקא חזינן שיאור כא) שר ר' יהודה סבירא ליה לר' מאיר דזה זה כב) יב כרת אי דר' מאיר כג) מאיר ה) (מה שברעת ר מאיר חמץ וחייב כד) ספח לר' יהודה מצה כה) גליא ולא צריך להביא כו) גר מצמה) מדלקי עליה חמץ (מדלקי עליה) כז) (כהלכתא) (וכהך ד' לכתא) נופא בפס' כח) חים מצינו למיחזי דלקי כט) יה על שאור דר' מאיר ל) מאיר: מה הן אלא ד' יהודה לר' (יהודה) (ג' איר) חמץ הוא כלומר ל) שחשוב לר' יהודה לא) לה לר' מאיר הוי חמץ לב) א צריך להביא אלא מצה (ג' יב) הא לא ידע האי ג) ראי אי מצה היא אי חמץ ד) א כלומר שספיקה לו:

ה) נראה דמתניתא מה עד חלות עשר מצה אין כאן אלא רק שיך לענין אחר חיטות מצה מעליא הוא.

מסורת הש"ס

א) [מנחות נב. ונזכר עוד בפסחים מג. מח.], ב) [בריתות כה. ע"ש], ג) כפ"ל: המ', ד) [עי' תוס' מנחות לא: ד"ה דמייתי וכו' ועי' פוניות דזבחים לא: ול"ע], ה) [מנחות פט.], ו) [זבחים פד. מנחות קד: קז.], ז) [וע"ע תוס' מנחות לא: ד"ה דמייתי], ח) כפ"ל מ"ז, ט) [מנחות נד.], י) ר"מ מ"ז, כ) גי' ר"מ אכל, ל) [קדושין יד.], מ) [וע"ע תוס' זבחים מז: ד"ה כל מלא], נ) עי' רש"ש וי"מ שכתבו שמלמן עד סוף הדיבור הוא גלוין.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מייתי וכו' עשרון פולת ורביעית הין ליהוי:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com